

Přehled systému současné psychosociální péče o děti s poruchou autistického spektra v České republice

Mgr. Martina Vyhnalová^{1,2}, Mgr. Lucie Stroupková^{1,2}, MUDr. Pavlína Danhofer, Ph.D.¹,
doc. MUDr. Hana Ošlejšková, Ph.D.¹, MUDr. Lenka Knedlíková¹, MUDr. Senad Kolář¹

¹Klinika dětské neurologie, LF MU a FN FF MU Brno

²Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno

Článek poskytuje přehled základních oblastí psychosociální péče, kterou mohou v současné době v České republice čerpat děti s poruchou autistického spektra (PAS) a jejich rodiny a na niž je může praktický lékař v případě potřeby nasměrovat. Text pojednává o možnostech podpory ve školství, v sociální oblasti, vč. oblasti příspěvků a dávek státní sociální podpory, a zmiňuje některé další specifické intervence a organizace pro děti s PAS.

Klíčová slova: poruchy autistického spektra, sociální podpora, vzdělávání, organizace pro osoby s PAS.

An overview of current system of psycho-social care for children with autism spectrum disorder in Czech Republic

The article provides an overview of current system of psycho-social care in Czech republic that might be used by children with autism spectrum disorder (ASD) and their families. General practitioners might recommend these services to their patients if necessary. The text deals with the possibilities of support in educational system, social care system including social benefits and mentions several other specific interventions and organizations for children with ASD.

Key words: autism spectrum disorder, social support, education, organizations for people with ASD.

Úvod

Poruchy autistického spektra (PAS) jsou skupina poruch patřící mezi tzv. pervazivní vývojové poruchy. Jedná se o neurovývojová onemocnění, která hloubkou a šíří postižení pronikají do všech oblastí života jedinců, kteří jimi trpí (1). Na území ČR bylo od roku 2010 až 2017 vykázáno 26 tisíc osob s diagnózou pervazivní vývojová porucha (F84), po roce 2016 je každoročně 4 200 nově diagnostikovaných dětí s PAS. Dětský autismus (F84.0) tvoří zhruba 40 % udělených diagnóz, druhou nejčastější je Aspergerův syndrom (F84.5), který čítá cca 23 % případů, v závěsu s atypic-

kým autismem (F84.1) s 18 % podílem v této populaci (2). Medián celosvětové prevalence autismu dle recentních studií odpovídá 100 případů na 10 000 osob v populaci, přičemž u mužů se toto onemocnění projevuje přibližně čtyřikrát častěji než u žen (3).

Zásadní roli v péči o osoby s PAS hraje včasná diagnostika, která umožní následné brzké zahájení specifických cílených intervencí (viz Raná péče). V roce 2016 došlo k vydání vyhlášky č. 70/2012 Sb., kdy se při preventivních vyšetřeních u praktického lékaře v 18 měsících věku dítěte provádí screeningové vyšetření pomocí dotazníku M-CHAT-R (Modified

Checklist for Autism in Toddlers, Revised) (4). Samotnou specializovanou diagnostiku PAS následně provádí klinický psycholog, dětský klinický psycholog, psychiatr či dětský klinický psychiatr. Vhodné bývá došetření neurologické, genetické, foniatričké, logopedické a další dle specifik daného případu (5). Aktuálně je také v procesu tvorba klinických doporučených postupů pro diagnostiku PAS.

Rodiče si zpravidla mohou vybrat mezi vyšetřením hrazeným ze zdravotního pojištění anebo návštěvou soukromého zařízení v pozici samoplátce. Zkušenost ukazuje, že čekací doby se v obou typech zařízení mnoh-